

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR WELZIJN EN GEZONDHEID

VERGADERING VAN 5 OKTOBER 1995

Interpellatie van de heer J. Malcorps tot mevrouw W. Demeester - De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over maatregelen inzake de hoge ozonconcentraties

Samengevoegde Interpellaties van de heer F. Dewinter tot de heer L. Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Vooruitgangsrapport Migrantenbeleid 1994 van de ICM en over de subsidiepolitiek betreffende de vreemdelingenorganisaties

VOORZITTER : Mevrouw T. Merckx – Van Goeij

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.12 uur.*

Interpellatie van de heer J. Malcorps tot mevrouw W. Demeester – De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over maatregelen inzake de hoge ozonconcentraties

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot mevrouw Demeester – De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over maatregelen inzake de hoge ozonconcentraties.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer J. Malcorps : In Duitsland is er een nieuw speeltje op de markt gebracht : de ozon-boy, een handig ozonmeetapparaat in zakformaat op basis van moderne halfgeleidertechnologie. Met één druk op de knop kan je de ozonconcentraties op de LC-display aflezen. Bijzonder handig voor sportlui, families met kinderen, mensen met allergieën, ouderen of al wie met haar of zijn gezondheid is begaan. Dit kostbare kleinood kost spijtig genoeg al vlug een slordige 5.000 frank.

Dit is een erg cynische ontwikkeling. Het is vooral een signaal dat de overheid te weinig verantwoordelijkheid neemt. Om het met de woorden van de minister-president te zeggen : de overheid abdiceert.

Deze zomer werden nochtans erg hoge ozonconcentraties genoteerd. De ozongrenswaarde van 180 microgram per kubieke meter lucht werd maar liefst 34 maal overschreden. Toch werden in de loop van de vakantie geen preventieve maatregelen genomen. De discussie daarover werd verschoven naar het najaar.

Uiteraard heb ik alle begrip voor het feit dat u pas de verantwoordelijkheid hebt opgenomen voor het aspect gezondheidspreventie binnen de Vlaamse regering, zoals u ook meedeelde tijdens een onderhoud met een afvaardiging van mijn partij. Anderzijds kan het probleem onmogelijk geheel onbekend zijn : het is niet het eerste jaar dat

de zomersmog zich voordoet en discussies over mogelijke maatregelen en het effect ervan werden ook in het verleden al uitvoerig uitgesponnen, in eigen land en in het buitenland.

Pas op zeven september, toen die mooie zomer al weer voorbij was, maakte u een pakket aan maatregelen bekend, waaronder het voorstel tot een permanente snelheidsbeperking gedurende de zomermaanden. Deze voorstellen wilt u verdedigen in het ozonoverleg dat plaats zal vinden op het Vlaamse en op het federale niveau. We kunnen het de mensen niet kwalijk nemen dat ze dit rijkelijk laat vinden. In uw antwoord kunt u mij doorverwijzen naar de federale minister bevoegd voor volksgezondheid of de Vlaamse minister bevoegd voor leefmilieu. Deze commissie en de mensen die ze vertegenwoordigt, hebben het recht om van u te vernemen op welke termijn de maatregelen zullen worden genomen.

Ik wil het hebben over vier punten : het recht op milieu-informatie, het recht op bewegingsvrijheid, de nood aan maatregelen op langere termijn en noodmaatregelen op korte termijn.

De huidige ozoninformatie en alarmprocedures lopen mank. De leuze, wat niet weet niet deert, mag niet worden toegepast. Agalev vindt in de eerste plaats dat de bevolking op tijd en volledig moet worden voorgelicht. Op dit moment wacht men op ozonpieken van boven de 180 microgram per kubieke meter lucht alvorens men de mensen zelfs maar inlicht. Om de mensen te alarmeren en noodvoorzieningen te kunnen treffen, moeten eerst pieken worden bereikt boven de 360 microgram per kubieke meter. Dit is Europees en Belgisch zo bepaald. Maar deze grenswaarden liggen onaanvaardbaar hoog. In Zweden worden de mensen al gewaarschuwd vanaf waarden van 120 microgram per kubieke meter. De Wereld Gezondheidsorganisatie verwacht gezondheidsproblemen bij blootstelling aan ozon vanaf waarden van 150 microgram per kubieke meter. Er is zeker een verhoogd risico voor mensen met astmatische aandoeningen, zelfs bij relatief lage ozonwaarden. Maar ook oudere mensen, kleine kin-

Malcorps

deren, zwangere vrouwen lopen gevaar. Bij echt hoge ozonopstoten loopt iedereen gevaar. Sporten of hard werken wordt dan gevaarlijk voor de gezondheid.

In de wetenschappelijke wereld is er al enige tijd discussie over de reële schade die korte of langdurige blootstelling aan ozon meebrengt. Langdurige blootstelling aan ozon, ook aan relatief lage waarden kan blijvende schade aan de longen veroorzaken en de immuunsystemen aantasten. In Duitsland beschikt men over aanwijzingen dat onder invloed van de zomersmog het aantal gevallen van bronchitis en longoedeem de voorbije jaren is toegenomen. In eigen land deed een voorlopig rapport van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie in verband met de zogenaamde oversterfte tijdens de warme zomermaanden van 1994, stof opwaaien. Uit dit rapport blijkt immers dat er in de warme maanden vorig jaar 1.226 meer mensen zijn overleden dan statistisch te verwachten voor die periode. En dit ten gevolge van een combinatie van hoge temperaturen en hoge ozonwaarden. De band met de hoge ozonconcentratie zou uitdrukkelijk kunnen worden gelegd. Als dit door nader onderzoek wordt bevestigd, dan is het schokkend nieuws en dat kan men niet zomaar achteloos naast zich neerleggen.

Om al die redenen drong in juli het Europees Parlement met een motie aan op informatie voor de mensen vanaf ozonconcentraties van 120 microgram per kubieke meter. Met waarschuwen van de bevolking en het nemen van actieve preventieve maatregelen wil het Europees Parlement beginnen vanaf 180 microgram ozon per kubieke meter.

Het is een fundamenteel recht van mensen om over voldoende informatie te beschikken over de kwaliteit van hun leefomgeving. Dan kunnen ze voor zich zelf uitmaken in hoeverre ze hun gedrag willen aanpassen. Mensen kunnen zich maar beschermen, als ze de risico's die ze lopen, kennen.

Daarom ook moeten de mensen meer informatie krijgen over het hoe en waarom van de ozonwaarschuwingen. Een oproep zonder verdere uitleg om zoveel mogelijk binnen te blijven of zware fysieke inspanningen te mijden, volstaat niet. In de praktijk blijkt dat deze oproepen weinig indruk maken omdat de mensen zich daar weinig kunnen bij voorstellen. Inhoudelijke boodschappen via de massamedia en een degelijke informatiebrochure voor het grote publiek zijn hier een absolute noodzaak.

De informatie moet ook sneller verstrekt worden, niet als het ozonalarm al voorbij is. Men moet zo snel mogelijk inspelen op de risicosituatie die zich voordoet, net zoals bij de verkeersinformatie of bij de waarschuwingen in verband met de pollenconcentraties in de lucht voor hooikoortspatiënten.

Is de minister het met mij eens en zal het informatiebeleid ten aanzien van het gevaar van de zomersmog worden bijgestuurd ?

Vervolgens wil ik het hebben over het recht op bewegingsvrijheid. Als het kriebelt, moet je dan binnen blijven ?

Wat ons vooral stoort is de aanvaarding van het feit dat grote groepen van mensen die zeer kwetsbaar zijn voor deze verraderlijke vorm van luchtverontreiniging, beperkt worden in hun bewegingsvrijheid. Is het niet absurd dat men kinderen tijdens de vakantie moet binnenhouden op de mooiste momenten van dag, dat oudere mensen of cara-patiënten niet meer kunnen gaan wandelen, niet meer op straat kunnen komen, maar thuis opgesloten zitten ? Als het kriebelt, moet je binnen blijven. Is het niet grotesk dat men mensen die in hun vakantiedagen willen fietsen, joggen en sporten, moet vragen om zware inspanningen te vermijden ? Dat sportmanifestaties op warme zomerdagen straks misschien niet meer mogelijk zijn ?

Zeker als blijkt dat deze onvrijheid de prijs is die gevraagd wordt voor de vrijheid van anderen zoals de automobilisten om veel en vooral even snel te blijven rijden ?

Is het niet uw opdracht als verantwoordelijke voor gezondheidspreventie om garanties af te dwingen in het kader van het ozonoverleg dat nog volgt, voor de bewegingsvrijheid van al wie 's zomers wil bewegen, en dan zeker van de zwakkeren ?

Er is ook nood aan maatregelen op langere termijn. Milieutrendbreuken moeten beter uit de verf komen.

Informatie alleen is niet genoeg. De schadelijke ozonpieken moeten worden vermeden. En dat is dan ook de kern van onze kritiek op het huidige beleid : er wordt geen werk gemaakt van het voorkomen van ozonvervuiling. We leven van ozonpiek tot ozonpiek. Men speculeert er op dat de mensen uiteindelijk met alles leren leven en dat alles uiteindelijk went. Dat het voor de kranten uiteindelijk geen nieuwswaarde meer zal hebben. Dat het uiteindelijk de normaalste zaak van de wereld wordt dat je alvorens te gaan joggen, eerst even je ozon-boy raadpleegt.

Het feit dat de achtergrondconcentraties aan ozon ten opzichte van het begin van deze eeuw quasi verdrievoudigd zijn, is onrustwekkend. De menselijke gezondheid wordt daardoor rechtstreeks bedreigd. Maar ook onrechtstreeks door de zware gevolgen van het teveel aan ozon voor het milieu, voor plantengroei en onder meer voor landbouwgewassen. Ook louter economisch bekeken wordt dit een zware kostenfactor.

Een streng beleid ten aanzien van de precursoren van het troposferisch ozon dringt zich op. De uitstoot van stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen moet worden teruggedrongen. In Leren om te Keren van professor Verbruggen lezen we dat we hier nog een lange weg te gaan

Malcorps

hebben. Om de uitstoot van NOX en VOS reëel terug te dringen lijkt een trendbreuk inzake mobiliteit onvermijdelijk. We moeten minder met de auto rijden, maar dit kan alleen als er een alternatief is, namelijk het openbaar vervoer. Maar de NMBS wil de meeste van haar spoorlijnen degraderen tot lage snelheidslijnen als eerste stap naar de totale afbouw. Dit heeft ook zware gevolgen voor het mobiliteitsbeleid dat Vlaanderen wil voeren.

Ten aanzien van de NOX is een verstrenging nodig van normering zoals opgenomen in Vlarem II voor de elektriciteitssector en voor de industrie. Het gaat er vooral om te kiezen voor meer energiebesparing en het zoeken naar alternatieve energiedragers.

Specifiek ten aanzien van VOS zijn maatregelen nodig zoals de controle op het gebruik van katalysatoren, het tegengaan van de ontsnapping van benzinedampen in tankstations en een verstrengde normering van elke overslag van solventen.

Een groot aantal van deze noodzakelijke maatregelen op langere termijn zult u bij uw Vlaamse en federale collega's verdedigen. Als u bikkelharte garanties wenst voor de volksgezondheid, zult u daar ongetwijfeld een harde dobber aan hebben.

Een van de maatregelen die u voorstelde, kunnen we echter onmogelijk steunen. U lanceerde de idee om een zomers verfverbod af te kondigen voor het verven met kwalijke solventen. Alleen waterverf zou nog kunnen. Dit voorstel wekte om het zacht uit te drukken enig onbegrip op. Het lijkt inderdaad moeilijk te controleren en legt naar mijn gevoel ten onrechte de verantwoordelijkheid bij de individuele burger. Het is een schoolvoorbeeld van wat Hans Achterhuis in zijn laatste boek Natuur tussen Mythe en Techniek bestempelt als de moralisering van het dagelijks leven. De verantwoordelijkheid voor het ozonprobleem gaan leggen bij de gewone man of vrouw die 's zomers aan het klussen slaat, is wel erg ver gezocht. De ecologische moraal moet in de produkten zelf gelegd worden, zoals Achterhuis zegt. Een ecologische produktpolitiek dus. Is het dan niet logischer om bij uw federale collega's die bevoegd zijn voor het gezondheids- en het produktenbeleid aan te dringen op een strenge reglementering van verven, eventueel zelfs een verbod op het toevoegen van bepaalde solventen aan verven ?

Dan resten me nog de noodmaatregelen op korte termijn onder het motto : haast je langzaam. Maatregelen op langere termijn zijn nodig om het probleem ten gronde aan te pakken. Blijft de discussie of bij ozonalarm ook maatregelen op korte termijn zinvol en gewenst zijn.

Minister W. Demeester – De Meyer : Meent u echt dat de volledige verantwoordelijkheid bij de overheid ligt ?

De heer J. Malcorps : Dat heb ik zeker niet gezegd. Het gaat hier om een gedeelde verantwoordelijkheid. Maar ik zeg wel dat we op een bepaald moment een beslissing moeten nemen over waar we de verantwoordelijkheid moeten leggen en in dit concrete geval vind ik het onverantwoord om deze te leggen bij de individuele burger. De producent moet worden geresponsabiliseerd en de overheid moet daartoe de nodige maatregelen treffen.

Iedereen beseft dat maatregelen op korte termijn zeker geen mirakels kunnen doen. De hoge ozonconcentraties kunnen niet van vandaag op morgen worden weggetoerd. Optimisten menen op basis van de enkele experimenten dat men het ozongehalte in de lucht met noodmaatregelen op korte termijn met 15 tot 20 procent kan terugbrengen, pessimisten hebben het schamper over 5 tot 10 procent. Een beperkt effect dus, maar toch een effect ten aanzien van een echte noodsituatie.

Alle experten zijn het erover eens dat het effect van maatregelen stijgt als men ze langer aanhoudt. Daarom lanceerde de Bond Beter Leefmilieu de idee van snelheidsbeperkingen op onze autosnelwegen gedurende de hele zomerperiode. Als men dit ook op Europees vlak zou kunnen bekomen, zou men wel degelijk het ozongevaar terugdringen.

Ik was dan ook blij te horen dat de minister in die richting denkt en dat er gepleit wordt voor een snelheidsbeperking van 1 mei tot 31 augustus tot 90 kilometer per uur. Wij steunen dit standpunt. Wij vrezen echter dat u hiervoor weinig begrip zult vinden bij collega's.

Toch neemt zelfs dit voorstel de nood aan echte urgentie-maatregelen niet weg. Het Europees Parlement dringt aan op een rijverbod als de grenswaarde van 180 microgram ozon per kubieke meter wordt overschreden. In de nieuwe Duitse wet op de zomersmog hanteert men een waarde van 240 microgram per kubieke meter.

In het spoor van deze voorbeelden dringt Agalev ook aan op een radicale inperking van het autoverkeer als kritische ozonconcentraties worden bereikt. We denken ook dat op dat ogenblik een positief aanbod moet worden gedaan door mensen een urgentiedienstverlening te bieden voor het openbaar vervoer zonder meerkosten. Zo vermijden we dat de sociaal zwaksten het gelag betalen en dat mensen bij ozonalarm kilometers ver zouden gaan fietsen. Bij echt hoge ozonwaarden moeten werknemers volgens de groenen het recht hebben om gewoon niet te gaan werken. Hoe worden dit soort van maatregelen ter vrijwaring van de gezondheid ingeschat ?

Over de invloed van milieuvervuiling op de volksgezondheid zal in de komende jaren nog lang en hevig worden gediscussieerd. De wetenschappelijke wereld lukt er zelden in om snel een consensus te bereiken en eensluidende adviezen te leveren aan het beleid. Dit belet niet dat wij als politici een eigen verantwoordelijkheid hebben. Poli-

Malcorps

tiek behoedzaam handelen dringt zich op. Het lijkt me terecht om in dit geval het voorzorgsprincipe in te roepen.

De voorzitter : Mevrouw De Maght-Aelbrecht heeft het woord.

Mevrouw A. De Maght-Aelbrecht : Ik zou even willen in-pikken op de vraag van de heer Malcorps en nog enkele elementen willen aandragen. Het was voor ons allen een openbaring toen we op 5 september de federale minister van Volksgezondheid een concreet ozonbeleid bekend hoorden maken. Daarin bracht hij drie voorstellen naar voren : deelname aan de uitwerking van een Europees plan, het inrichten van een interministeriële conferentie voor volksgezondheid samen met de gewestelijke ministers en de installatie van een werkgroep van een aantal bij de materie betrokken federale ministers.

Amper twee dagen later lanceerde minister Demeester een aantal mogelijke maatregelen om de ozonconcentraties in de zomer aan banden te leggen, namelijk een snelheidsbeperking tot 90 kilometer per uur op snelwegen, een verbod op verven met schadelijke producten – producten die op zichzelf al niet schadelijk zouden mogen zijn –, een verbod op bevoorrading van brandstoftanks en goedkopere tarieven voor het openbaar vervoer.

Mevrouw de minister, u kunt als minister wel verklaren dat er plannen bestaan die worden opgemaakt door administraties, maar waar u nog geen enkele verantwoordelijkheid voor draagt. Ik ga er evenwel van uit dat als een minister een verklaring aflegt, die onderbouwd moet zijn en dat de minister ervoor verantwoordelijk is.

Mevrouw W. Demeester-De Meyer : Ik wil wuw woordkeuze nuanceren.

Mevrouw A. De Maght-Aelbrecht : U hebt die verklaring afgelegd. Ik meen nog steeds dat men zijn verklaringen voor eigen rekening aflegt.

Ik wil van de minister vernemen hoe ze de verdere coördinatie ziet tussen de bij de problematiek betrokken Vlaamse ministers en welk verder verloop dit dossier zal kennen. Dan kunnen we misschien nog met beleidsvoorstellen en -maatregelen klaar zijn voor de zomer. Wordt hierbij rekening gehouden met de bestaande handleiding, namelijk Vlarem II van juni 1995 ? Volgens artikel 2.5.2.2. hadden we per 1 januari 1995 aan de Europese Commissie al een hele resem informatie moeten bezorgen. Als dat gebeurd was, dan beschikte men nu al over alle nodige gegevens en had men in januari al de conclusies kunnen trekken. Dan had men op dat ogenblik al maatregelen kunnen hebben. Vlarem II is een zeer goede handleiding. Men moet gewoon toepassen wat erin staat. Voor de gemeenten wordt wel volkomen onduidelijk wat er moet gebeuren, terwijl men uiteindelijk van hen de maatregelen zal verwachten.

Zal de minister bovendien in de toekomst overleg plegen met haar collega's, alvorens in het wilde weg – en ik blijf bij die uitspraak – maatregelen naar buiten te brengen ? Hoe zullen die maatregelen tijdig naar de bevolking worden overgebracht ? Welke middelen zal men ter beschikking stellen om de bevolking de zekerheid te geven dat ze 's zomers nog van een zomers weertje zal kunnen genieten ?

Ten slotte heb ik de indruk dat u een beetje bent zoals een brandweerman die naar een brand gaat en daar vaststelt dat hij geen water heeft. Die brandweerman moet men verontschuldigen : de overheid heeft niet gezorgd voor de nodige waterputten. Maar in dit geval beslist u zelf over de waterputten – en hier loopt de vergelijking dus spaak. U hebt de waterputten nog niet aangelegd en er kan dus op dit ogenblik geen brand worden geblust. Dat is erg voor de bevolking.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer B. Vandendriessche : Mevrouw de voorzitter, geachte minister, collega's, niemand van ons onderschat dit zware probleem. Het zou immoreel zijn er geen aandacht aan te besteden. De overheid heeft daarin een belangrijke opdracht, maar ze mag niet overhaast tewerk gaan. Ondoordachte maatregelen kunnen leiden tot paniek of zullen onthaald worden op ongeloof. Daardoor zou de overheid zelf een voorwerp van spot worden.

We hebben een actie op grote schaal nodig. Zo een actie kan enkel slagen als de bevolking wordt gesensibiliseerd en bij het hele proces wordt betrokken. Daarom is het te betreuren dat er over dit probleem een welles-nietes discussie wordt gevoerd, zelfs onder wetenschapsmensen. Onenigheid onder deskundigen dient al te vaak als een alibi om niets te doen.

Ik verwijs naar een artikel in De Standaard, waarin men ervoor waarschuwt dat overhaaste maatregelen het ozongehalte kunnen doen stijgen. Er wordt ook op gewezen dat maatregelen alleen maar effectief zijn op vijfhonderd kilometer bij lage windsnelheid : het probleem moet dus op een Europees niveau worden aangepakt.

Wij vinden dat in de toekomst de volgende dingen de onverdeelde aandacht moeten krijgen. De bevolking moet worden gesensibiliseerd : een louter autoritaire aanpak heeft geen zin. In de Duitse deelstaten waar een snelheidsbeperking werd afgekondigd, veranderden de Duitse automobilisten hun rijgedrag niet. Men moet de mensen een uitzicht bieden op een betere toestand. Daarom moeten de resultaten van de maatregelen openbaar worden gemaakt. Bij voorkeur moeten we ingrijpen aan de bron van de vervuiling : in dat artikel staat ook dat een wagen met katalysator evenveel vervuult als tien wagens zonder katalysator.

Vandendriessche

Het plan van de minister gaf een duidelijk signaal : concrete maatregelen spreken tot de verbeelding en hebben in dit geval wellicht een schok veroorzaakt. Dat is een goede basis voor het overleg dat tegen de volgende zomer tot fundamentele maatregelen moet leiden. Vlaanderen mag niet achterblijven in deze kwestie en de overheid moet hier het voortouw nemen.

Wat is precies het actieplan voor de volgende maanden ? Wie zal erbij worden betrokken ? Wat verwacht de minister van het overleg met de federale en de Europese overheid ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer F. Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, wat ik in dit ozonprobleem niet begrijp is het volgende : als de grote boosdoener het luchtverkeer, de auto, de zware industrie en de solventen zijn, waarom werden dan de hele zomer lang in een klein provinciestadje zoals Aarschot piekwaarden genoteerd ? Er is daar geen snel of druk verkeer, geen industrie. Er wordt daar ook niet bijzonder veel geverfd.

Ik kan mij dan ook niet van de indruk ontdoen dat opnieuw alle middelen goed waren om de automobilisten te pesten.

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer H. Candries : Ik denk dat we ons gelukkig mogen prijzen dat iedereen door de uitspraken tijdens deze vakantie opgeschrikt is, zodat we over het probleem een debat kunnen houden. Ik deel de zorg van de heer Malcorps : we hebben inderdaad nood aan dergelijke informatie. Maar het is in dit geval niet gemakkelijk om informatie goed te gebruiken. Het ozonprobleem is immers zeer lokaal en de invloeden van het probleem zijn ook lokaal. Die twee lokale situaties vallen trouwens niet altijd samen.

Bovendien zijn de oorzaken zeer complex : er is de vervuiling, maar er is ook de natuur zelf en het weer. Verleden jaar was een piekjaar voor ozon in het noordelijk halfrond. Uit metingen boven Tennessee is toen gebleken dat de voornaamste vervuiler en de belangrijkste oorzaak van de ozonconcentraties de Grey Smoky Mountains waren. Daar is geen enkele menselijke activiteit.

De natuur zelf kan de oorzaak zijn van de ozonproblematiek. Men moet dus steeds nuanceren. Er zijn bepaalde natuurlijke processen die naar aanleiding van bepaalde weersomstandigheden voor gevaarlijke ontwikkelingen zorgen.

De heer J. Malcorps : Dat is correct. Maar daar hebben we het nu niet over. Sinds het begin van de eeuw is de achtergrondconcentratie van ozon verdrievoudigd. Dat is vooral veroorzaakt door menselijk ingrijpen. Het bestaan

van de natuurlijke ozon ontslaat ons niet van onze verantwoordelijkheid.

De heer H. Candries : Natuurlijk niet. Het wil wel zeggen dat informatie en eventuele maatregelen niet altijd lokaal kunnen zijn. Men moet zich hoeden voor slogans. Laten we ons niet overijld op deze problematiek storten. Er zijn ongetwijfeld een aantal maatregelen te treffen. Ik ga evenwel niet helemaal akkoord met wat u zegt : er is een individualistische cultuur die zich moet aanpassen aan een aantal ontwikkelingen. We zullen moeten leren ons anders te gedragen in bepaalde weersomstandigheden om de overconcentratie aan ozon te voorkomen. Ik pleit voor goede informatie; dat impliceert goede wetenschappelijke achtergrondinformatie en een grote omzichtigheid bij het bepalen van maatregelen. Wanneer men maatregelen lanceert, moet men zeker zijn dat ze niet de verkeerde richting uitgaan. Sommige maatregelen kunnen meer kwaad doen dan goed.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Mevrouw W. Demeester-De Meyer : Mevrouw de voorzitter, collega's, het is duidelijk dat we hier te maken hebben met een vrij complex probleem. Bij wijze van inleiding wil ik vertellen dat men ons 15 tot 25 jaar geleden leerde dat het goed was wandelingen te maken in de bossen na de regen, omdat de dan aanwezige verhoogde ozonconcentratie goed was voor de gezondheid. Ik ben ongeveer 25 jaar geleden aan de rand van de bossen gaan wonen. Men kon dan na de regen effectief de ozon ruiken. Het was de bedoeling met de kleine kinderen in de bossen te gaan wandelen om ze te laten genieten van die verhoogde ozonconcentratie. Er was in mijn buurt zelfs iemand die toestellen ontwikkelde om in bureaus ozon te produceren. Als men er te lang had gewerkt en er als gevolg daarvan teveel geuren waren vrijgekomen, was het goed om met zo'n toestel even ozon te produceren. Ik heb ook nog zo'n toestel gehad. Wetenschappelijk gezien veranderen de tijden dus. Dat ter illustratie van het feit dat de heren Candries en Malcorps beiden iets vertellen vanuit een wetenschappelijke hoek, maar met een andere benadering.

Mevrouw De Maght, als we ons enkel laten leiden door wat wetenschappers ons zeggen en als politici nadien enkel de conclusies kunnen trekken, zou het leven er niet eenvoudiger op worden. We moeten ons goed wetenschappelijk laten informeren, maar de moeilijkheid van de politiek is om op de juiste manier en op het juiste moment de beslissing te nemen. Trouwens, de producent van die ozonapparaten is uiteraard ook al lang geleden overgeschakeld op een ander produkt.

We weten dat overproductie van ozon schadelijk is en dat ze wordt veroorzaakt door een aantal evoluties in de maatschappij, waarvoor niet alleen de mensen verant-

Demeester-De Meyer

woordelijk zijn, maar het hele maatschappelijke bestel. We moeten dus samen zoeken naar een oplossing.

Deze zomer werd ik als kersvers minister bevoegd voor het gezondheidsbeleid geconfronteerd met het probleem van te hoge ozonconcentraties. Ik heb toen gezegd dat ik geen maatregelen uit mijn mouw zou schudden. Een aantal leden van de delegatie waarvan de heer Malcorps deel uitmaakte, vroegen mij om de mensen aan te raden niet sneller dan negentig kilometer per uur te rijden. Ik heb dat geweigerd omdat wetenschappers me hebben verteld dat dat alleen effectief is als je er in mei mee begint.

In de plaats daarvan heb ik mijn administratie gevraagd om samen met de administratie van Leefmilieu een rapport op te stellen. Politici mogen niet op eigen houtje maatregelen uit de mouw schudden, zoals mevrouw De Maght-Aelbrecht ook zei. Bovendien was uit experimenten in Duitsland gebleken dat noodoplossingen geen effect hebben. Ik heb er mezelf toen toe verbonden om een plan uit te werken voor het jaar 1996.

Het probleem van Aarschot bestaat ook in het Meetjesland. Ook daar krijg je een piek. Dat is het gevolg van de afbraak van stikstofdioxide naar stikstofoxide, die niet meer opnieuw wordt omgezet in stikstofdioxide, omdat er koolwaterstoffen zijn. De stikstofdioxide vormt met de O₂, de O₃, de ozon dus. De ozonpieken ontstaan, omdat de ozon niet opnieuw wordt omgezet in stikstofdioxide. Het probleem is dus niet alleen het gevolg van de stikstofdioxide die door de auto's wordt uitgestoten, maar ook het feit dat tegelijk waterstoffen aanwezig zijn. Vandaar dat de administratie van Volksgezondheid dacht aan een hele reeks maatregelen. Het belangrijkste is dat er niet teveel solventen aanwezig zijn. Daarom moet je de industrie beletten bepaalde stoffen te produceren.

In 1981 stelde ik als volksvertegenwoordiger voor om zo snel mogelijk de katalysator in te voeren. Niet omdat ik alle mogelijke effecten van die maatregelen al kende, maar omdat ik vond dat we als eerste op de markt moesten komen met een nieuw produkt. Als we met het plan dat we vandaag opstellen dat ook kunnen realiseren, kunnen we heel veel bereiken.

We moeten niet alleen de bevolking informeren en sensibiliseren. Ik vind dat de mensen moeten worden geïnformeerd, zodat ze hun gedrag kunnen aanpassen aan de omstandigheden. Ze moeten ook worden ingelicht over de wijze waarop ze zelf al dan niet bijdragen tot het verhogen van het ozongehalte. Het is niet alleen de autorijder die geïsoleerd wordt. Het is natuurlijk zo dat we momenteel worden geconfronteerd met een teveel aan wagens op de wegen, dat we daar schade door lijden. Laat ons gezamenlijk proberen daar iets aan te doen. Niet alleen de federale overheid moet dit proberen door de benzineprijs of de verkeersbelasting te verhogen voor diesel-

rijders. We moeten allen samen de vervuilingsproblematiek aanpakken.

Het is in deze zin dat het voorgelegde plan dient te worden bekeken. Het plan werd uitgewerkt op basis van milieugegevens en op basis van gegevens verstrekt door het departement Volksgezondheid. Indien gewenst, kan ik u deze rapporten bezorgen. Dit plan stelt een reeks maatregelen voor. De Vlaamse minister van volksgezondheid heeft op 1 september een brief geschreven aan de federale minister met de vraag zo spoedig mogelijk de interministeriële conferentie samen te roepen. Dit plan kwam dus niet zo plots tot stand. Ik verwacht nog altijd de samenroeping van de commissie, zodat wij het plan gezamenlijk kunnen bespreken.

Vanuit een Vlaamse en federale bekommernis en in overleg met de Europese maatregelen moeten we tot een gemeenschappelijk plan kunnen komen.

We moeten niet wachten tot Europa met richtlijnen en maatregelen voor de dag komt. Ik denk dat we dit vanuit Vlaanderen kunnen doen en op deze wijze voor de zomer van volgend jaar, in maart of april, een plan met een aantal maatregelen kunnen klaar hebben.

Ik zeg u zeer vrijmoedig dat ik een grote voorstander ben en blijf van een 90 kilometer-grens vanaf 1 mei tot eind augustus. Ik denk dat dit ook de verkeersveiligheid zal bevorderen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer J. Malcorps : Mevrouw de minister, ik stel wel vast dat u een aantal interessante beschouwingen maakt, maar u hebt niet geantwoord op de vraag betreffende uw eigen bevoegdheidsterrein inzake het veranderen van het informatiebeleid.

Minister W. Demeester-De Meyer : Dat is een vergetelheid van mijnentwege. Op dit ogenblik is er een brochure klaar die in de maand november zal worden verspreid bij de huisartsen. Er is ook een brochure klaar die tegen de lente zal worden verspreid bij de hele bevolking zodat iedereen volgens zijn mogelijkheden kan bijdragen tot een vermindering van het ozongehalte. Wij doen wat wij vanuit onze verantwoordelijkheid kunnen doen. Daar hebben wij de interministeriële conferentie niet voor nodig.

De heer J. Malcorps : Dit is nog geen afdoend antwoord op de vraag. Wij zijn er gerust in dat er brochures zullen verschijnen. De vraag was heel concreet. De norm die momenteel wordt gehanteerd en waarbij de bevolking pas wordt ingelicht over de risico's die ze lopen bij een ozonconcentratie vanaf 180 microgram per m³ lucht, is onverantwoord. Er zijn verschillende wetenschappelijke gegevens die stellen dat er bij veel lagere ozonconcentraties gezondheidseffecten optreden. Dan stel ik u dringend de vraag, die ook in het Europees Parlement ter sprake is ge-

Malcorps

komen : moeten we de mensen niet op zijn minst kunnen inlichten over het gevaar dat ze lopen bij een veel lagere ozongrenswaarde ? Hierop geeft u geen antwoord.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik zal u het antwoord geven van de artsen binnen de administratie : het informeren en alarmeren van het publiek beoogt de preventie van de effecten van ozon. De informatiewaarde voor het publiek is dan ook vastgelegd op een niveau waarboven er bij korte blootstellingsduur slechts beperkte gevolgen van voorbijgaande aard kunnen optreden voor de gezondheid van bijzonder gevoelige bevolkingsgroepen. Conform met de Europese richtlijn is de drempelwaarde voor het informeren van het publiek 180 microgram per m³ als uurgemiddelde. De alarmwaarde bedraagt 360 microgram per m³. Volgens de ons bekende wetenschappelijke gegevens is er geen gezondheidsrisico voor de mens bij ozonconcentraties lager dan 180 microgram als uurgemiddelde.

Ook volgens het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie, dat ik intussen heb geraadpleegd, is de informatiewaarde van 180 microgram per m³ als uurgemiddelde niet achterhaald. Er zijn te weinig wetenschappelijke argumenten om een herziening te overwegen. Belangrijk daarbij is dat informatie op het vlak van zomersmog een signaalwaarde moet behouden en dat frequente, nutteloze waarschuwingen bij lage concentraties die signaalwaarde verminderen, waardoor bij toekomstige meldingen met de voorgestelde preventie maatregelen geen rekening wordt gehouden. Ik ben het daarmee eens. Als je dagelijks gaat informeren, ook als er geen risicogrens is bereikt voor de gezondheid, dan is deze informatie niet meer effectief. Dit is vergelijkbaar met de reclame die dagelijks wordt herhaald, je herkent de publiciteit maar de inhoud dringt niet door. Mij overkomt het met de Gamma-spots, zeer herkenbaar qua stijl, maar ik zou niet kunnen zeggen waarvoor nu eigenlijk reclame wordt gemaakt.

Ik heb het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie geraadpleegd op het ogenblik dat zij het rapport in verband met de oversterfte hebben uitgebracht. Daar stellen ze zelf : gelieve dit voorzichtig te interpreteren. In 1994 viel inderdaad twee maal een ozonpiek samen met een sterftepiek. Maar er zijn veel meer keren dat die twee niet samen voorkomen. We mogen niet alarmeren op basis van toevalligheden. Wetenschappers moeten ook de kracht en de moed hebben om alles te vertellen.

De heer J. Malcorps : Ik wil opmerken dat binnen het Europees Parlement toch een meerderheid pleit om de drempelwaarde grondig te herzien en de bevolking eerder in te lichten. Dat dit verschillende keren zal gebeuren is juist, maar dit heeft te maken met de aard van de problematiek. Met de hoge waarden nu werd de drempel dit jaar al 34 keer overschreden. Als je de drempel lager legt, zal

dit uiteraard nog meer zijn. Dit is een aanzet te meer om dringend een preventief beleid te gaan voeren.

Wat de oversterfte betreft, dat hebben wij of de mensen van de Bond Beter Leefmilieu niet uitgevonden, het zijn de mensen van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie zelf die de aandacht op die verhouding hebben gevestigd.

Het verbaast me enigszins – dit zou u ook aan uw federale collega minister Colla kunnen zeggen – dat er nog niet in een bijeenroeping van die befaamde gemeenschappelijke commissie is voorzien. Ondanks de ernst van de problematiek, waar iedereen het over eens is in deze commissie en ook daarbuiten, vindt men het niet de moeite de commissie prompt bijeen te roepen. Het is schandalig dat men dat tijdens de zomer en de vakantie blijkbaar niet nodig heeft gevonden. Blijkbaar mogen onze politici hun verantwoordelijkheid dan even afschuiven. Ze zeggen er in het najaar dringend werk van te zullen maken maar op dit ogenblik is er nog geen enkel initiatief genomen.

Ten slotte nog dit : het is niet de bedoeling enkel het autorijden of de individuele automobilist te viseren, die mensen hebben al genoeg aan het hoofd met de inleveringsplannen die hen boven het hoofd hangen en die trouwens niet zullen bijdragen tot een verbetering van het leefmilieu. We kunnen niet ontkennen dat autorijden een serieuze bron van verontreiniging is. Het gaat dan niet alleen over ozon, maar ook over de uitstoot van stikstofdioxide of de uitstoot van vluchtige organische stoffen zoals benzeen, dat enorm schadelijk is voor de volksgezondheid. We moeten niet alleen de ozongehaltes bestrijden. We moeten ozon en stikstofdioxide samen durven bekijken. Dit werd ooit in Nederland gedaan en daar bleek dat de hoogste concentraties van ozon en stikstofdioxide samen wel degelijk in de grote steden te vinden zijn en niet in Eeklo of in Aarschot. Wat dat betreft maken wij de mensen eigenlijk ook iets wijs. Ik ben wel degelijk bereid de automobilisten op hun verantwoordelijkheid te wijzen maar ik vind dat, gezien de ernst van de situatie, het niet kan blijven bij vrijblijvende oproepen, zoals men nu eindelijk ook in Duitsland na een hele lange discussie heeft ingezien. Goed, men kan daarop een beroep doen. Maar als het echt ernstig is, als er een gevaar is voor de volksgezondheid en de mensen niet meer buiten kunnen komen wegens het ozongevaar, dan moet men een aantal dringende maatregelen voorzien. Daar zullen een aantal mensen in deze commissie het niet mee eens zijn. Maar dat zijn de noodzakelijke consequenties van het wanbeleid en van het uitblijven van een beleid.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw A. De Maght-Aelbrecht : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil u heel kort vragen om niet lichtzinnig over scheikundige verbindingen als ozon en zuurstof, O₃ en O₂, te praten. Als O₃ in de plaats komt

De Maght-Aelbrecht

van O₂, moet u eens aan een arts vragen – er zijn er trouwens aanwezig in deze zaal – wat er gebeurt. De betrokkene zal dan niet meer zo gezond zijn. U sprak over buiten lopen om de ozon op te snuiven. Maar wanneer ozon in de plaats komt van zuurstof, is het niet meer zo gezond voor de mens.

Minister W. Demeester-De Meyer : O₃ is ozon, en O₂ is zuurstof ?

Mevrouw A. De Maght-Aelbrecht : Dat klopt. Als u dat wenst, kan ik nog andere scheikundige formules aanbrennen. U hebt een aantal zaken gezegd waarvan mijn haren ten berge zijn gerezen. Ik zal deze in het verslag schriftelijk weerleggen, gestaafd met scheikundige formules.

U wil de informatiecampagne toespitsen op de geneesheren. Hierin verschillen we van mening. De informatie moet niet bij de geneesheren toekomen. Zij weten wat de gevolgen zijn van een verhoging van de ozonconcentratie en weten wat ze ten opzichte van hun patiënten moeten doen. De geneesheren zullen echter niet iedereen bereiken. Wanneer een openbaar bestuur het onnodig acht om naar een ander openbaar bestuur – dat door de mensen toch ook als verantwoordelijke is aangewezen – informatie op te sturen, dan weet ik het ook niet meer. Dan worden de mensen niet geïnformeerd zoals het hoort.

180 per m³ lucht is inderdaad de drempelwaarde voor het informeren van de bevolking. Maar als u in Vlarem – waar de ministers zich op de eerste plaats aan moeten houden – de rubriek over ozonbeheersing erop naleest, vraag ik uw bijzondere aandacht voor het punt inzake de vegetatie. Als morgen al onze vegetatie verdwenen is door een overconcentratie aan ozon, dan zullen we ook geen zuurstof meer hebben. Voor de vegetatie is de drempelwaarde 65 microgram per m³. Daarom lijkt het me zinvol dat al die deskundigen nogmaals om de tafel gaan zitten en ervoor zorgen dat de bevolking tijdig informatie krijgt die duidelijk geformuleerd is. Hieraan moeten ook de middelen gekoppeld zijn om waar nodig in te grijpen. Informatie die slechts 24 uur op voorhand komt, is niet goed. Continue informatie is ook niet goed. Maar we moeten toch iets doen, en niet enkel met woorden.

Als we al per 1 januari 1995 verslagen hadden moeten indienen, dan zijn we ruimschoots te laat. Ik kan niet aangaan dat men daar zomaar over stapt en laconiek zegt dat er wel eens een conferentie zal komen. Dat is erg. Als de ministers niet met elkaar kunnen praten, moeten we maar op straat komen, en eisen dat ze het doen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

– *Het incident wordt gesloten om 15.06 uur.*

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.12 uur.*

Samengevoegde interpellaties van de heer F. Dewinter tot de heer L. Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Vooruitgangsrapport Migrantenbeleid 1994 van de ICM en over de subsidiepolitiek betreffende de vreemdelingenorganisaties

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Dewinter tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over het Vooruitgangsrapport Migrantenbeleid 1994 van de ICM en over de subsidiepolitiek betreffende de vreemdelingenorganisaties.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mevrouw de voorzitter, geachte minister, collega's, de Interdepartementale Commissie Migranten stelde een Strategisch Plan Migrantenbeleid op, dat het mogelijk moet maken het vreemdelingenbeleid te evalueren. In juli 1994 legde de ICM een advies voor : Advies intercultureel bemiddelen als concept, functie en strategie in het Vlaamse migrantenbeleid. Dat advies werd goedgekeurd door de regering. Nu heeft de ICM in opdracht van de minister bevoegd voor de bijstand aan personen een Opvolgingsadvies intercultureel bemiddelen opgesteld en aan de Vlaamse regering ter goedkeuring voorgelegd. De ICM dringt er op aan dat men de nodige aandacht heeft voor de implementatie van dit voorstel. Bovendien heeft de ICM een Stand van zaken betreffende de uitvoering van het Vlaamse Migrantenbeleid in 1994 opgesteld. Het resultaat is een bundel van meer dan tweehonderd pagina's.

Ambtenaren van de ICM stippelen dus een strategisch plan uit, de regering voert het uit en de evaluatie van dat beleid wordt opnieuw gedaan door de ambtenaren van het ICM. Ik verkeerde in de waan dat het parlement de uitvoerende macht controleert, maar dat is blijkbaar een vergissing : die rol wordt overgenomen door ambtenaren, die meestal politiek benoemd zijn. De regering oefent hier dus controle uit op zichzelf; het parlement wordt buitenspel gezet.

Men heeft het Vooruitgangsrapport van de ICM dan uiteindelijk toch aan de politieke fracties van dit parlement bezorgd. Bij wijze van gunst vermoedelijk. Is het de bedoeling dat hierover een debat wordt gehouden ? Hoogstwaarschijnlijk niet. Daarom neem ik als volksvertegenwoordiger de vrijheid om een aantal vragen en bedenkingen te formuleren.

Dewinter

Om de zogenaamde kritische succesfactoren te formuleren, heeft men gebruik gemaakt van zogenaamde groepsinterviews en brainstorming. Het is niet duidelijk wie daarbij wordt betrokken, maar men heeft politiek-ideologische en controversiële standpunten niet geschuwd.

Wat mij toch wat bevreemdt bij een rapport dat wordt afgeleverd door ambtenaren, is het volgende : de constructie van Vlaanderen en mogelijke invloeden van het eng nationalisme en het groeiend ethnocentrisme moeten afgekeurd worden. Op pagina 15 lezen we : Toenemend racisme en verrechtsing, toenemend ethnocentrisme. Mijn vraag is : waarop steunt dit soort van beweringen van ambtenaren ? Met wat goede wil, wil ik de verrechtsing waarvan sprake nog op rekening van de verkiezingsoverwinningen van het Vlaams Blok schrijven, maar toenemend racisme ? Ik vraag me af op welke basis men dit beweert. Een graadmeter zou bijvoorbeeld het aantal overtredingen op de wet tegen het racisme kunnen zijn, maar daar valt bij mijn weten helemaal geen toename vast te stellen. De ICM-ambtenaren doen met andere woorden zo maar een beetje aan stemmingmakerij. Daar hou ik uiteraard niet van.

Op pagina 17 wordt onder meer verklaard : om de sociale en politieke participatie te bevorderen moeten kanalen worden aangereikt via dewelke migranten effectief kunnen deelnemen aan de beïnvloeding van maatschappelijke structuren en inspraak krijgen in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid. In feite komt het op het volgende neer : geef de niet-Europese vreemdelingen stemrecht. Het zou eenvoudiger zijn geweest het zo te formuleren. Ik stel dus opnieuw de vraag of het de taak van ambtenaren is om dit in dergelijke vooruitgangsnota's, die ons moeten inlichten over wat er allemaal op het terrein gebeurt, te poneren ?

Er ontbreekt geen enkele dada van de immigratielobby in deze 200 pagina's tellende nota. Daarvan getuigt het volgende op pagina 20 : Met de zorg voor scholing, kennis en informatie wordt bedoeld dat er niet alleen een aangepast aanbod beschikbaar moet zijn, maar dat tevens een strategie van positieve actie – vroeger heette dat positieve discriminatie, nu in de newspeak is dat positieve actie – moet gevoerd worden om het doelpubliek daadwerkelijk te bereiken. We vertalen opnieuw naar normale mensentaal : positieve actie is niet meer of niet minder dan een eufemisme voor positieve discriminatie, zeg maar discriminatie tegen de eigen bevolking, zeg maar bevoordeling van de vreemdelingen. Blijkbaar is dit geen racisme. Blijkbaar gaat het nog maar eens om verhullend taalgebruik om een aantal voorstellen te doen waar de politieke meerderheid in dit parlement het niet over eens is en die niet allemaal behoren tot de huidige beleidsinstrumenten van deze regering.

Op pagina 22 lezen we : Bevorderen van de werkgelegenheid houdt in dat de Vlaamse overheid een evenredige en volwaardige deelname van migranten aan de arbeidsmarkt nastreeft. Is dit ambtenarenstandpunt ook de officiële doelstelling van de Vlaamse regering en zo ja, dan zou ik graag vernemen hoe men dit wil verwezenlijken. Men vermeldt er zelfs uitdrukkelijk bij dat men het heeft over de openbare sector, de privé-sector en zelfs de sector van het zelfstandig ondernemen. We weten allemaal dat voor de openbare sector nog steeds de wet geldt dat men de Belgische nationaliteit moet hebben om tewerkgesteld te mogen worden in het openbaar ambt. Zal men dat nu veranderen ? Is er een nieuwe stellingname van de meerderheid daaromtrent ? Indien dit zo is, dan zou ik dat graag vernemen. Hoe zal men in bedrijven vreemdelingenquota opleggen ? Kortom, hoe denkt men dit alles te bewerkstelligen ?

Men heeft het vaak over het evenredigheidsprincipe. Op pagina 21 bijvoorbeeld : De ICM pleit er bovendien voor om naast deze experimenten ook de andere strategieën uit te werken teneinde een evenredige vertegenwoordiging van allochtonen in de diensten aangeboden of gesubsidieerd door de Vlaamse overheid te bekomen. Zo kan prioritair werk gemaakt worden van het aanwerven en opleiden van allochtonen voor reguliere functies in bestaande diensten.

Het is zeer betwistbaar of het voornemen van het ICM daadwerkelijk ook kan worden gekoppeld aan het integratieconcept en aan het feit dat men zoveel mogelijk vreemdelingenorganisaties wenst te subsidiëren.

Of ook nog : Integreren houdt in dat men zichzelf kan zijn, dat men de eigen identiteit kan ontplooiën en een groepsbewustzijn kan ontwikkelen. Het stimuleren van de eigen identiteitsontplooiing via de ondersteuning van de eigen organisaties van migranten, is dan ook kritisch om te komen tot emancipatie en integratie.

Los van de overtuiging dat er te veel niet-Europese vreemdelingen in dit land aanwezig zijn om te kunnen worden geïntegreerd, rijst nog de vraag of het wel zin heeft om speciaal voor vreemdelingen aparte verenigingen te subsidiëren. Het bestaan van een volledig parallel vreemdelingencircuit met eigen tijdschriften, muziekgroepen, sport- en ontspanningsactiviteiten, enzovoort, zal naar mijn mening niet veel vreemdelingen aanzetten zich aan te passen aan onze cultuureigenheid en identiteit.

Zeer intrigerend is het zinnetje in de nota onderaan pagina 31 : Eerder dan een ideologische-godsdienstige breuklijn, heerst een sterke etnische breuklijn. Gemengde werkingen zijn dan ook uitzonderlijk. Met andere woorden, de vreemdelingen passen het eigen volk eerst-principe toe. Hier treedt de overheid niet repressief op, zoals ze met Vlamingen zou doen, maar men houdt er rekening mee. Geen belerende vingertjes, integendeel.

Dewinter

Op pagina 28 lezen wij : Het stimuleren van de eigen identiteitsontplooiing van migranten via de ondersteuning van de eigen organisaties vormt een belangrijke hefboom om het beleid gericht op culturele ontplooiing gestalte te geven. Als ik dat allemaal lees, dan vraag ik me af wat het beleid van de overheid en de Vlaamse regering ter zake nu eigenlijk is. Wil men enerzijds de eigen identiteit, de eigen culturele ontplooiing van niet-Europese vreemdelingen in onze maatschappij bevorderen, stimuleren en aanmoedigen of is men voorstander van een integratieconcept dat nu al jaren lang wordt gepredikt en waar al miljarden franken overheidsgeld en belastingsgeld werden ingepompt ? Wat is het officiële standpunt van de Vlaamse regering ? In deze nota gaat men een heel andere richting uit dan in het verleden.

Ik lees ook in deze nota dat men pleit voor faciliteiten. Men pleit voor meer interculturele medewerkers, bemiddelaars, cultuurmanagers en weet ik veel wat nog allemaal. En dat op een ogenblik waarop men ervoor pleit om de faciliteiten in Vlaams-Brabant af te bouwen. Ik denk dus niet dat we nood hebben aan faciliteiten allerhande bij het vervolmaken van het vreemdelingenbeleid, integendeel zelfs.

Het principe is sowieso al volledig verkeerd. Dan spreken we nog niet van de kostprijs van deze pseudo-integratiepolitiek. Mijn vraag is of het normaal is dat er taalfaciliteiten moeten bestaan, zoals wordt geponoerd in deze nota met betrekking tot de sector van de bejaardenzorg, met name voor mensen die in heel wat gevallen hier al tientallen jaren verblijven. Moet de Vlaamse belastingbetaler opdraaien voor het manifeste gebrek aan goede wil om zich ook maar een beetje aan onze cultuur aan te passen ?

Er is sprake van vertalers, er is sprake van allerlei managers en bemiddelaars en medewerkers om deze mensen te begeleiden bij taalproblemen en dies meer. Ik heb het daar nogal moeilijk mee. In sommige sectoren wil men deze bemiddelaars liever niet in vaste dienst nemen omdat er een vertrouwensrelatie moet ontstaan tussen de hulpvrager en de hulpverstrekker. In dit geval moet het Vlaams personeel wel cursussen volgen in intercultureel management. Ik lees : hierbij wordt vaak de opmerking gemaakt dat men moet streven naar het interculturaliseren van de instelling in zijn geheel, onder andere door vorming en sensibilisering van het gehele personeel.

Zo wordt er gewag gemaakt van een opvolgingscursus cultureel bemiddelen voor het Vlaams personeel. Ik heb de indruk dat we bijna toe zijn aan de omgekeerde integratie : de Vlaamse overheidsdiensten die zich via het volgen van cursussen en taalbemiddeling moeten aanpassen aan de vreemdelingen. Dit is toch niet de bedoeling ?

De kroon wordt in ieder geval gespannen door Kind en Gezin, wat geen grote verrassing is, aangezien niemand

minder dan mevrouw D'Hondt aan het hoofd staat van deze instelling. Zo blijkt op pagina 12 dat Kind en Gezin over een gegevensbestand beschikt waarin ook illegale vreemdelingen voorkomen. Vindt de regering het normaal dat een Vlaamse openbare instelling contacten onderhoudt met illegale vreemdelingen ? Werd het gegevensbestand over deze illegalen overgemaakt aan de politiediensten ? Deze laatste dienen immers op te treden als de wet wordt overtreden en dat is wat illegalen per definitie doen.

Een ander project dat uitgebreid ter sprake komt in deze nota is het project Voeding en beweging bij migrantenvrouwen. Het project heeft als doelstelling de ongezonde voedingsgewoonten van migrantenvrouwen te wijzigen en lichaamsbeweging bij dezelfde groep te stimuleren in de wijk Sluizeke-Muide te Gent. Ik vind dit niet zo'n belangrijk project, maar het is wel een voorbeeld van het belachelijke dat lachwekkend wordt. Ik heb het dan nog niet over projecten als de spel- en taalactivering van kleuters en peuters gericht op de wijk Het Dokske voor Marokkaanse Berbers waar tijdens huisbezoeken met kinderen en ouders wordt gespeeld. De vraag is alleen of we miljoenen frank van onze belastinggelden moeten besteden aan allerlei sociaal-cultureel geëngageerde sociologen, therapeuten en aanverwanten.

Ik vermoed dat ik één van de weinigen ben die dit rapport volledig heeft gelezen. We worden overstelpt met massa's documenten, waar soms niemand weet van heeft en waarin men op een verdoken manier langs een achterdeurtje voorstellen probeert te doen. Ik vind dat een gevaarlijke praktijk. Ik heb de indruk dat door dergelijke nota's van de administratie, het parlement bewust buitenspel wordt gezet. Is de minister zelf wel op de hoogte van de inhoud van al deze rapporten ? Want zij vormen uiteindelijk de handleiding voor de mensen die in moeten staan voor de uitvoering op het terrein.

Iedereen heeft al wel gehoord van de wet van Murphy. Minder bekend, maar zeker niet minder pertinent is de wet van Sweeney : de lengte van een vooruitgangsrapport is omgekeerd evenredig met de daadwerkelijk bereikte vooruitgang. Dat is hier uiteraard van toepassing. De integratie wil maar niet lukken, hoeveel geld we er ook insteken en hoeveel inspanningen we ook leveren. Van enige vooruitgang is geen sprake en dat moeten we ook durven toegeven. Ik wil ervoor pleiten dat u in tegenstelling tot uw voorgangers wel de moeite zou doen om dit soort van – volgens mij gevaarlijke rapporten – in het oog te houden. Dit zijn rapporten waarin ambtenaren zelf voorstellen formuleren zonder een wetgevende ondergrond of enige controle van hogerhand. Zonder mijn interpellatie zou dit niet eens aan de orde komen in het parlement en dat is een gang van zaken die ongeoorloofd is. De projecten die worden voorgesteld, moeten kunnen worden geëvalueerd om dan goed- of afgekeurd te worden. Zo ook met de beleidsvoorstellen die in dit rapport

Dewinter

worden gedaan . Ik hoop dat dit in de toekomst mogelijk zal zijn en dat we niet terugvallen in de fouten van het verleden.

Eind juli hebben we vastgesteld dat één van uw eerste beleidsdaden erin bestond 198 vreemdelingenorganisaties te erkennen en er daarvan 140 te subsidiëren. Wij vonden deze beslissing niet zo positief. Los van het politieke debat dat we daarover kunnen voeren, vind ik het spijtig dat, als we als wetgevende macht de lijst van deze organisaties opvragen, het kabinet ons meedeelt dat we die lijst niet kunnen krijgen. We mogen dus niet weten welke bedragen worden uitgekeerd aan welke organisatie en we mogen de criteria niet kennen op basis van welke die bedragen werden toegekend. Dat vind ik spijtig. Ik vind dat in het kader van de openbaarheid van het bestuur het mogelijk moet zijn inzage te krijgen in deze lijst om zo de mogelijkheid te krijgen een gefundeerd en onderbouwd standpunt in te nemen. Bijzonder schrijnend vind ik het dat er vijf vreemdelingenorganisaties in Brussel worden gesubsidieerd, zonder dat het gebruik van het Nederlands verplicht is voor deze verenigingen. Zeker in Brussel moeten we als Vlaamse regering de vreemdelingenorganisaties deze verplichting proberen op te leggen. De verfransing van Brussel gebeurt op dit moment voor een groot deel via niet-Europese vreemdelingen en via de Noordafrikaanse vreemdelingen die overwegend Franstalig zijn. Het restje Nederlandstalig karakter dat onze hoofdstad nog heeft, gaat daardoor volledig verloren.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw K. Lindekens : Ik zou willen vragen wat collega Dewinter precies bedoelt met de uitspraak dat zij zich moeten aanpassen aan onze waarden en normen. Ik kan me niet voorstellen dat zijn waarden en normen dezelfde zijn als mijn waarden en normen. Wat zijn onze waarden en normen ?

De heer F. Dewinter : Ik ken uw waarden en normen natuurlijk niet. Daarvoor bent u nog niet lang genoeg actief in de politiek. Als ik spreek over onze waarden en normen heb ik het over de waarden en normen die wij als volk gemeenschappelijk delen. Dat zijn er nogal wat : de meeste van die waarden en normen worden voorgeschreven in wetten en regels op basis van dewelke de maatschappij wordt georganiseerd. U en ik kunnen het grosso modo eens zijn over deze waarden, waar heel onze volksgemeenschap een consensus over heeft bereikt. Dit staat volledig los van de ideologische partijpolitiek. Deze consensus is gegroeid doorheen de geschiedenis van ons volk en van het continent waar wij allen op leven.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister L. Martens : Mijnheer Dewinter, ik dank u voor uw uiteenzetting. Ze laat me toe om wat duidelijkheid te

scheppen. Wanneer de indruk zou bestaan dat we probeerren bepaalde dingen te verbergen, kunnen we deze nu wegnemen.

Ik wil er even aan herinneren welke de opdrachten van het Vlaams migrantenbeleid zijn. Die zijn niet nieuw. Het beleid van deze regering ligt in het verlengde van het beleid dat de Vlaamse Gemeenschap ook reeds vroeger wilde voeren. In eerste instantie willen we dat migranten op een volwaardige manier aan deze samenleving kunnen deelnemen en dat iedereen, man of vrouw, jong of oud, in al wat hij aan talenten en mogelijkheden in zijn persoon meedraagt, voluit kan bijdragen tot de maatschappelijke evolutie. We willen ook dat we in een sfeer van wederzijds begrip kunnen leven. We willen bovendien dat alle overheden, zowel de lokale overheden als de Vlaamse of federale overheid, en iedereen binnen de Vlaamse regering – ongeacht zijn of haar bevoegdheden- daaraan meewerkt.

Om dit waar te maken proberen we strategische plannen uit te werken. U hebt onder meer verwezen naar een rapport dat die strategische plannen voor een stuk tracht in te vullen. Deze rapporten verschijnen jaarlijks. U verwijst naar een rapport van 1994, dat in het voorjaar van 1995 werd voorgelegd aan de Vlaamse regering en daar een eerste keer werd besproken. Uit die bespreking vloeiden een aantal conclusies voort en die zijn onder meer de voortzetting van een bepaald beleid, de inschakeling van een interculturele bemiddelaar, het onderwijsvoorrangsbeleid, een betere sensibilisering van de bevolking, onder meer naar het bedrijfsleven toe. Men kan het bedrijfsleven het belang doen inzien van aandacht te besteden aan de migranten – zelfs vanuit een louter mercantiel standpunt.

Een dergelijk rapport wordt voorbereid in een commissie, waarin de verschillende departementen van de Vlaamse Gemeenschap zetelen. Minister Demeester was hier voorheen coördinerend minister. Er is nog niet formeel beslist wie deze taak in de huidige regering krijgt. Vermoedelijk wordt volgende week bevestigd dat ik zou optreden als coördinerend minister. Het gaat hier gewoon om een globale taakverdeling : de vraag welke minister het voortouw zal nemen inzake het kansarmoedebeleid. Het betreft hier geen betwisting van bevoegdheden.

Omtrent dit rapport is in 1994 een eerste bespreking geweest, waaraan ik niet heb deelgenomen. Later zijn uit die resultaten conclusies getrokken. Door de verkiezingen is dit rapport niet meer actief gebruikt binnen de Vlaamse regering. Vandaag wordt er gewerkt aan het rapport 1995. Dat is nog niet afgerond, maar eens de coördinatie-opdracht is gegeven, kan ik de interdepartementale commissie samenroepen en het rapport laten finaliseren door de mensen van die commissie. Daarna wordt dit rapport aan de Vlaamse regering overgemaakt.

Martens

Het is duidelijk dat we er geen moeite mee hebben om de conclusies die we politiek vooropstellen na een bespreking van het rapport ook in de commissie aan de orde te laten komen, al was het maar omdat we ze vermoedelijk in een beleidsbrief Migrantenbeleid zullen overnemen. We zullen deze beleidsbrief redigeren naarmate – in samenspraak met het parlement en deze commissie – duidelijk wordt waar we achter staan. We hebben het liefst dat er zoveel mogelijk mensen achter staan, maar als het moet doen we het zonder instemming van iedereen. Dat is de procedure volgens dewelke we zullen werken en waarbinnen u dit rapport kunt situeren.

U stelt een aantal specifieke vragen naar een bepaald soort taagebruik. Het is duidelijk dat de ambtenaren die deel uitmaken van de interdepartementale commissie, worden aangeduid. U hebt het over politieke benoemingen. Politiek heeft vele betekenissen. Als u zegt partijpolitiek, dan erken ik dat niet. Misschien zult u me een zekere naïviteit verwijten. Maar ik stel vast dat de administratie – en dat geldt zeker voor de administratie waar ik mee samenwerk – goed werkt. Ik ontmoet daar veel ambtenaren en ik stel me niet de vraag wat hun partijpolitieke achtergrond is. Ik hanteer de kwaliteit van de rapporten die ze aanbrengen bij de beleidsverantwoordelijken als norm om me gunstig of minder gunstig uit te spreken over hen. Ook bij de samenstelling van de interdepartementale commissie speelde de politieke norm niet. Die mensen zullen wel zowat een spiegel zijn van de samenleving. De ene zal zich dus wat meer geprofileerd uitspreken dan de ander. Zo moeten we ook ervaren dat sommige mensen in onze administratie de goede werking ervan proberen te bemoeilijken omdat ze – en men kan de indruk hebben dat ik hierin overdrijf – vinden dat ze migrantendossiers moeten laten verdwijnen zodat ze niet afgehandeld kunnen worden. Maar vanuit de meeste ambtenaren, zoniet allemaal, zijn loyaal. Hier en daar zal er wel eens eentje zijn met een wat meer uitgesproken visie die dan uit de bocht gaat. Ik neem dat aan. Ik zou zelfs zeggen dat we hen dat niet altijd kwalijk kunnen nemen : er is een soort van grijze zone die we ook daar moeten respecteren.

U hebt het over positieve discriminatie. Dat wil zeggen dat u niet de term gebruikt die in het ICM-rapport wordt gebruikt. In het rapport staat positieve actie. Dat vindt ik perfide : de twee termen zijn geen synoniemen. Positieve actie wil zeggen dat men een inspanning levert om mensen die een achterstand hebben opgelopen, te helpen om een gelijke positie te veroveren. Positieve discriminatie betekent dat het beleid een voorkeurbehandeling geeft aan bepaalde groepen van mensen omwille van hun geslacht, hun etnische afkomst of hun taal. Dat is niet onze bedoeling : ons beleid is een beleid van positieve actie.

Het beleid gaat er van uit dat sommige mensen in een bijzondere en kwetsbare situatie zitten. Wij voeren zo een

beleid voor de vrouwen en gehandicapten. In die sectoren stellen we trouwens vast dat inspanningen van jaren maar matige resultaten opleveren. Binnen de maatschappij vinden we dus vele voorbeelden die aantonen dat men tientallen jaren een fundamenteel en consequent beleid moet voeren.

Het is inderdaad de bedoeling van de Vlaamse regering migranten op een evenredige en volwaardige manier te laten deelnemen aan het arbeidsproces, zoals blijkt uit vroegere beleidsnota's. Arbeid laat mensen immers toe om een positief zelfbeeld en sociale relaties op te bouwen, om verantwoordelijkheid te nemen en om zich te integreren. Als wij de migranten kansen willen geven, moeten we onder meer op dit terrein grote inspanningen leveren.

Maar het is helemaal niet onze bedoeling om bepaalde quota's op te leggen. Daarover wordt in de tekst ook niet gesproken. Dergelijke quota's bestaan wel voor andere groepen : bijvoorbeeld voor de gehandicapten worden aan het bedrijfsleven en de overheid wel quota's opgelegd. We willen wel door informatie, overtuigende argumenten en goede voorbeelden de overheid en het bedrijfsleven aansporen om een multicultureel management uit de grond te stampen. Dat management zou kunnen ontstaan voor de werving van personeel en voor de zorg voor relaties op de werkvloer.

Dat is niet alleen principieel belangrijk; het is ook voordelig. Dat alles zal niet altijd gemakkelijk zijn, maar we moeten ons laten inspireren door een fundamenteel respect voor de ander. Dat is in elk geval wat mij bezielt en drijft.

U had het al over de interculturele medewerkers, bemiddelaars en vertalers. U zult het met mij eens zijn dat veel van deze mensen hier niet zelden in moeilijke omstandigheden aankwamen en ook niet altijd optimaal werden opgevangen. Ik zou bij wijze van boutade kunnen zeggen : We zochten arbeiders en er kwamen mensen. Wij hebben moeten vaststellen dat dit een eigen uitdaging inhoudt, dat het om een bepaald respect en een specifieke zorg vraagt. Die mensen hebben gezondheidsproblemen, hebben vragen rond zorgen. Die mensen komen uit een andere cultuur, hebben een eigen attitude en gaan niet spontaan naar deze voorzieningen toelevens. De drempel is te hoog. Zij hebben ook het vocabularium niet, ze werken met een andere beeldtaal, vanuit een andere religieus-culturele beleving zijn bepaalde elementen dan weer beladen. Lichamelijke wordt niet in alle culturen op dezelfde manier beleefd. Ook dit is een heel proces dat mensen en groepen in de samenleving moeten doormaken. Er kan zich dus een communicatiestoornis of zelfs een soort onvermogen tot communicatie voordoen. Ik denk dat wij de morele plicht hebben te zorgen voor tolken, voor brugbouwers, voor mensen die ten overstaan van verschillende diensten en voorzieningen de problemen waarmee deze mensen kampen op een adequate manier te vertol-

Martens

ken. Ik moet er u op wijzen dat wij dit niet alleen voor migranten doen, maar ook naar de vierde wereld toe. Daar hebben wij ook een aantal specifieke hulpverleners, ervaringsdeskundigen die drempels voor kansarmen wegemen. Deze mensen treden meestal in duo op, gaan niet als cavaliers seuls hun eigen weg, vullen niet louter willekeurig hun opdracht in.

U stelde een vraag met betrekking tot Kind en Gezin, meer bepaald over de gegevensbestanden waarover deze instelling beschikt.

Als antwoord op de vraag van Mevrouw Lindekens naar onze gemeenschappelijke waarden, zei u : deze van onze democratische rechtstaat. Inderdaad, dat is correct. Ze zijn gespecificeerd in de grondwet maar ook in een aantal internationale wetten, bijvoorbeeld in artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten, goedgekeurd op 19 december 1966 en dus dertig jaar een soort geestelijke verworvenheid – zeker in de lage landen bij de zee. Daar lezen we : de staten die partij zijn bij dit verdrag erkennen het recht van eenieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid. In het Verdrag van de Rechten van het Kind van 1989 staat : De staten die partij zijn nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de status of de activiteiten, van meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

In het verlengde hiervan hebben wij de plicht – denk maar aan het verhaal van de barmhartige Samaritaan – om eenieder in een noodsituatie te helpen, onafgezien van zijn juridische situatie. In een oorlogstoestand is er ook bijstandsplicht ten aanzien van de vijand. Dezelfde plicht bestaat er naar mijn opvatting ook ten aanzien van de migranten. Diegene met een andere cultuur, uit een ander land, met misschien een andere kleur, een andere taal, een andere religieuze overtuiging, moet in aanmerking komen voor medische, sociale en psychologische hulpverlening. Het is zo dat wie hulpverlening biedt aan mensen die formeel niet volledig in orde zijn met legale vereisten zoals paspoort, identiteitskaart, inschrijvingen en dies meer, ontslagen zijn van hun signaleerfunctie. Zij zijn zelfs gebonden door hun beroepsgeheim. Dat is strafrechtelijk en deontologisch het geval. Geen enkele sociaal verpleegkundige wordt van hulpverlening ontslagen. Wanneer een misdadiger in een gevecht met de politie wordt getroffen dan is een dokter, een verpleegkundige, verplicht om hulp te verlenen. Ik wil heel duidelijk stellen dat er niet zoiets als een signaleerfunctie bestaat.

Dan had u nog een aantal vragen over de beslissing die ik heb genomen bij het begin van mijn aantreden als minister. Het beleid dat voorheen reeds was ingezet, zal worden voortgezet. Het inpassingsconcept omvat drie ele-

menten. Het eerste element is een aanpassing aan de rechtsorde : wij vragen dat de spelregels van onze maatschappij worden gerespecteerd. Ten tweede vragen wij een afstemming op de grote oriënterende waarden van onze samenleving. Deze waarden zijn onder andere het recht op privacy, respect voor het bezit, grondrechten, sociale grondrechten en persoonlijke rechten die onvervreembaar zijn en als dusdanig ook rechten en plichten met zich meebrengen. Ten derde vragen wij respect voor de culturele diversiteit. In het aanpassingsbeleid is er ruimte gelaten voor de eigen cultuur van de anderen. Wij zijn ervan overtuigd dat de communicatie met andere culturen en de ontmoeting daarmee uiteindelijk kan leiden tot een kleurrijke toekomst. Als we ons daar van afsluiten, kan dit ons alleen maar verarmen. We beschouwen het als een rijkdom. Wij zijn een continent waar reeds vele culturen over uitgewaaid zijn. Daar is een grote rijkdom uit voortgekomen die wij hebben uitgedragen naar het buitenland. Dit was vroeger zo en blijft ook vandaag nog zo. We moeten ruimte scheppen voor die culturele diversiteit. In het verlengde daarvan is men in 1992 en 1993 uiteindelijk tot een aantal maatregelen gekomen.

Zo is men onder meer op basis van een besluit van 27 januari 1993 gekomen tot een voorlopige regeling voor de erkenning van migrantenorganisaties. Deze voorlopige regeling komt er op neer dat men of een starttoelage van 49.000 frank krijgt of een erkenningstoelage van 100.000 frank. In 1993 waren er 129 aanvragen, in 1994 waren er 177, in 1995 waren er 198. In 1993 werden er 64 erkend en kregen er 42 een starttoelage. In 1994 werden er 66 erkend en kregen er 39 een starttoelage. In 1995 werden er 87 erkend en kregen er 53 een starttoelage.

Waarom werd deze maatregel ingevoerd ? Men beschouwt dit als een soort van opstapbeleid. Men wil een reglementering uitvaardigen die van Vlaamse makelij is en waarbij men zich moet inschrijven. Daardoor leert men omgaan met het opzetten van een VZW, met de definiëring van statuten, met de inschrijving in onze reglementen en met de communicatie met onze administratie. Het stimuleert een bepaald soort van communicatie die uiteindelijk leidt tot vertrouwdeheid en bekendheid en uiteindelijk tot de inpassing die wij voor ogen hebben.

Deze migrantenorganisaties hebben in elk geval een belangrijke groepsvormende rol. Wij weten dat de geschiedenis van het Vlaamse volk en de Vlaamse Beweging in belangrijke mate door verenigingen en organisaties werd gemaakt. Die hebben immers mensen verzameld en hebben zo bijgedragen tot de emancipatie en ontvoogding. Dit is ook voor vreemdelingen zo : groepsvorming heeft een emancipatorische kracht. Deze reglementering stimuleert de omgang met onze wetgeving, evenals de communicatie in het Nederlands met wetgever en administratie. Bovendien worden een aantal interculturele activiteiten aangemoedigd. Dit zijn de inhoudelijke mogelijkheden die worden aangeboden.

Martens

U klaagt het gebrek aan openheid aan. Uw diensten hebben mijn kabinet of mijn administratie opgebeld toen ik op vakantie was. Eenmaal terug, kwam mij dit ter ore. Als ik er was geweest, zou ik u waarschijnlijk de lijst hebben doorgegeven. Ik wilde het verwijt van gebrek aan openheid vermijden. Mijn administratie heeft me erop gewezen dat ik niet zo soepel mag zijn. Indien ze formeel gesteld was geweest door een parlementslid, dan zou die vraag een meer dwingend karakter hebben gehad. Als we op iedere telefonische vraag om een lijst van dit of dat moeten antwoorden, moeten we de omvang van ons kabinet verdubbelen. Als parlementslid had u bijvoorbeeld via een schriftelijke vraag een antwoord kunnen bekomen. Maar er is geen enkele schriftelijke vraag ter zake binnengekomen, ook niet via de geëigende diensten. Een dergelijke vraag zou voor mij een dwingend karakter gehad hebben.

Maar de grond van de argumentatie is dat ik ook vandaag nog uw vraag niet in gunstige zin kan beantwoorden omdat het dossier nog niet is afgesloten. Er zijn reeds een aantal beslissingen genomen. Er is echter een mogelijkheid tot beroep en er zijn ook organisaties die daarvan gebruik maken. Pas wanneer dit beroep is afgehandeld, kunnen we de dossiers en de lijsten vrijgeven. De wet op de openbaarheid van bestuur geldt niet tijdens de fase van besluitvorming, maar pas nadien. Uw vraag was in zeker zin dus voorbarig. Als u een antwoord wenst, stel dan de vraag : we zullen de lijst bekend maken. We hebben daar op zichzelf geen probleem mee.

We moeten wel bekennen dat we soms de verenigingen wat beschermen tegen mensen die hen plagen, treiteren of terroriseren. Mijnheer Dewinter, ik zeg niet dat u dat doet en ik kan me niet inbeelden dat u dat zou doen, maar het gebeurt. Ik gaf u daarnet het voorbeeld dat binnen de administratie soms correct ingediende dossiers van bepaalde organisaties verdwijnen. Sommige individuen zijn onze aanpak niet genegen. We moeten de organisaties dus soms beschermen opdat ze niet het slachtoffer zouden zijn van mensen die de regels van onze rechtsstaat niet volledig respecteren. We zullen die lijst trouwens toevoegen aan het jaarverslag van ICM. Misschien moeten we ons niet beperken tot de lijst van de migrantenorganisaties die we subsidiëren, maar ook onze eigen organisaties die we subsidiëren.

De heer F. Dewinter : Bij de regeling wordt meegedeeld op basis van welke criteria ze subsidies kunnen krijgen. Wordt het gebruik van de Nederlandse taal vereist ?

Minister L. Martens : De organisaties moeten voldoen aan een aantal objectieve en formele criteria, onder meer inzake de wijze waarop de statuten zijn gedefinieerd, een zekere onafhankelijkheid, een zekere programmatie. We hebben zelfs de aanvraag van een organisatie, waarbij iemand uit mijn eigen achterban betrokken is, geweigerd

omdat het dossier niet volledig beantwoordde aan de vereisten van de regeling die de Vlaamse regering vooropstelt.

Ten slotte had u het over het gebruik van het Nederlands. In het reglement wordt het gebruik van het Nederlands als dusdanig niet geëist. Wel is het zo dat heel de communicatie in het Nederlands verloopt : de statuten, de documenten, affiches, verslagen, enzovoort, moeten in het Nederlands opgesteld zijn en ook de briefwisseling verloopt in het Nederlands. Er is dus toch een voorzichtige introductie van onze moedertaal. Ik denk niet dat dit faciliteiten zijn. Ik heb navraag gedaan, er zijn hiervoor al precedentes. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft zelfs in een dergelijk dossier – betreffende een folder in Brussel over de bescherming van de bevolking tegen koolstofmonoxide – geoordeeld dat de betrokkenen in hun eigen taal mogen worden aangesproken. Anders bereikt de boodschap hen niet en komen we niet tegemoet aan onze brede, humane plicht. Dit alles is dus perfect geregeld.

Samengevat kan ik stellen dat we streven naar openheid hierover en dat we dan ook in alle openheid met het parlement en deze commissie willen praten. Mogelijk is er in een procedure een schoonheidsfoutje geslopen. In een startfase heeft men daar niet steeds zicht op. Het gaat hier wel over een goed dossier. De Vlaamse regering volgt een beleid dat ik volkomen onderschrijf.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Uit de woorden van de minister trek ik de volgende conclusies. Ik stel met genoeg vast dat u niet klakkeloos zal implementeren wat in dit rapport staat. We wachten op de beleidsnota om te zien wat u wèl uit het rapport zult overnemen.

Laten we elkaar niet voor de gek houden. Mevrouw D'Hondt en andere experts hebben altijd – weliswaar schoorvoetend – toegegeven dat men geen positieve actie kan voeren, zonder aan positieve discriminatie te doen. In Nederland zegt men openlijk dat we die zogenaamd achtergestelde groepen alleen maar op een gelijk niveau kunnen brengen door positieve discriminatie. Ik begrijp heel goed dat zo een uitspraak het protest van de autochtone bevolking uitlokt.

Ik begrijp best dat iemand die het integratiebeleid voorstaat, dat graag toegeeft, maar als men het beleid van de minister wil voeren, moet men vroeg of laat een vorm van positieve discriminatie als beleidsinstrument aanwenden. En zelfs dan is het nog zeer de vraag of dat beleid zal slagen. We weten dat u quota's zult moeten invoeren, dat u de ambtenarij en bijvoorbeeld de Vlaamse administratie zult moeten openstellen, zoals in de nota staat. Ik denk dat u daarover eindelijk eens openhartig zou moeten zijn. U moet met de moed van uw overtuiging de conclusies

Dewinter

trekken over de principiële beslissingen die men daarover al lang geleden heeft genomen.

Wat de houding van Kind en Gezin betreft, ontken ik helemaal niet de plicht tot bijstand. Voor mij is de plicht tot hulp aan iemand in nood uiteraard een evidente plicht waarover iedereen het eens is. Waar ik het niet mee eens ben is dat de rechten van het kind langzamerhand een alibi wordt om illegale immigranten hier te gedogen. Dat is iets helemaal anders dan het recht op bijstand.

U weet dat in dit land het niet-verwijderingsprincipe bestaat. Dat betekent dat als illegalen erin slagen om hier een kind te verwekken, zij door de aanwezigheid van dat kind niet kunnen worden uitgewezen. Wat is het signaal dat men geeft? Zorg dat je hier net zolang kunt blijven tot je een kind op de wereld hebt gezet. Dan ben je legaal in het land. Dat is de rechten van het kind misbruiken om illegaliteit te gedogen.

Om dezelfde reden heb ik moeite met de houding van Kind en Gezin. Ik vind het menselijk en normaal dat Kind en Gezin medische hulp verstrekt aan mensen in nood, maar ik wil niet accepteren dat Kind en Gezin een beleid voert dat er op neer komt dat men de illegaliteit door de vingers ziet. Daarom kan ik ook niet accepteren dat Kind en Gezin lijsten van illegalen heeft, maar openlijk toegeeft dat ze die lijsten niet bekend wil maken.

Men verschuilt zich achter allerlei principes die er in feite weinig mee te maken hebben.

Ten slotte, nog iets over die fameuze lijst die u niet wilde bekend maken. Wij zullen u een brief schrijven en afwachten wat u ons in ruil stuurt. U zegt mij dat ik maar een schriftelijke vraag moet stellen, maar als ik dat doe met betrekking tot dit soort gegevens, dan antwoordt de voorzitter mij dat ik een vraag stel naar statistische gegevens en dat dit niet kan volgens het Reglement. Ons rest dan alleen nog telefonisch contact met uw kabinet.

Ik vind die lijst als dusdanig wel relevant. Uit het geven van subsidies aan een vereniging blijkt in hoeverre de criteria soepel worden toegepast en blijkt ook welke verenigingen worden gesubsidieerd. Soms krijg ik sterk de indruk, mede door het waas van geheimzinnigheid dat daarentrent bestaat, dat u de bewering dat er nogal wat verenigingen zouden kunnen tussenzitten die neigen naar fundamentalisme, naar bepaalde extremistische tendenzen, nog voedt. Daarom zou ik graag die lijst te pakken krijgen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister L. Martens : Ik pleit voor behoedzaamheid, niet alleen in dit dossier maar in alle dossiers. Positieve actie is wel nuttig. Men kan bijvoorbeeld mensen aansporen om te solliciteren, mensen coachen. Dan moeten ze zelf bevoegden in de selectieproeven dat ze bekwaam zijn.

Wat de bijstandsplicht betreft, is het belangrijk dat u weet dat in verband met het recht op onderwijs, de omzendbrief heel klaar en duidelijk is, en dat hieruit geen rechten kunnen worden afgeleid om hier ter definitieve titel te kunnen blijven. Het gaat om een louter humanitaire plicht die geen aanleiding vormt om er rechten uit af te leiden. Zo staat het ondubbelzinnig in de omzendbrief met betrekking tot onderwijs.

Wat de lijsten betreft, moeten we rekening houden met de kwetsbaarheid van de gegevens. Er is het privacy-aspect. Wij hebben hieromtrent ook het advies van de staatsveiligheid ingewonnen. U kunt de lijsten krijgen van de goedgekeurde organisaties, die vanaf volgend jaar trouwens moeten beantwoorden aan de criteria waaraan ook andere organisaties onderworpen zijn.

– *Het incident wordt gesloten om 16.12 uur.*